

Szreniawskie warsztaty ekologiczne Ptaki chronione

W Polsce ponad 400 gatunków ptaków znajduje się pod ochroną. Nie wolno ich płoszyć, krzywdzić, niszczyć gniazd i jaj oraz przenosić z naturalnego środowiska. Listy chronionych ptaków są publikowane przez Ministerstwo Ochrony Środowiska.

Bocian biały (*Ciconia ciconia*)

Budowa: duży ptak brodzący z rodziny bocianów (Ciconiidae), upierzenie jest głównie białe, z czarnymi piórami na skrzydłach. Dorosłe ptaki mają długie czerwone nogi oraz długie spiczasto zakończone czerwone dzioby. Dł.: 100–115 cm, rozpiętość skrzydeł o 155–215 cm.

Występowanie: gniazdują w Europie, północno-zachodniej oraz południowej Afryce, Azji południowo-zachodniej.

Środowisko: gniazduje w większych ilościach na otwartych łąkach, podmokłych, w mniejszych na obszarach o wysokiej roślinności (np. lasy). Bocian biały jest ptakiem stadnym, stada liczą nawet tysiące osobników. W okresie lęgowym występują najczęściej w grupach kilkudziesięciu osobników.

Pokarm: mięsożerny. Bocian biały zjada wiele zwierząt, w tym owady, ryby, płazy, gady. Większość ze swojego pożywienia znajduje na podłożu, wśród niskiej roślinności oraz w płytkich wodach.

Okres lęgowy. Każdego roku samica może przystąpić jeden raz do lęgu, (zazwyczaj cztery jaja), z którego po 33–34 dniach wykluwają się pisklęta. Rodzice wysiadują jaja i karmią młode, które opuszczają gniazdo 58–64 dni po wykluciu, lecz nadal są karmione przez rodziców przez kolejne 7–20 dni.

Trasy migracyjne. Bocian biały podejmuje co roku dalekie podróże, zimując w Afryce. Wraca do tego samego gniazda, z którego może korzystać przez kilka lat.

Podczas przelotów unika, ponieważ wznoszące prądy powietrzne, na których polega w czasie lotu, nie tworzą się nad wodą.

Zagrożenie i ochrona. Bocian biały jest pod ochroną, choć nie jest gatunkiem globalnie zagrożonym, jednak od stu lat znacznie zmniejszył swą liczebność. Zmiany w metodach zabiegów agrotechnicznych i uprzemysłowienie przyczyniły się do spadku liczebności. Programy ochrony i reintrodukcji w Europie doprowadziły do wznowienia gniazdowania bociana białego w Europie. W Polsce na słupach energetycznych ustawia się specjalne platformy, czasem gniazda ptaków są w całości przenoszone na platformy.

Charakterystyczne dla polskiej kultury przywiązanie i troskę o gniazda bocianów wyraża jedna ze zwrotek utworu pt. *Moja piosnka II* Cypriana Kamila Norwida: \

*Do kraju tego, gdzie winą jest dużą
Popsować gniazdo na gruszy bocianie,
Bo wszystkim służą...
Tęskno mi, Panie...*

W Niemczech obecność gniazda na domu traktowana była jako ochrona przed pożarami. Gospodarze niemieccy i holenderscy wierzyli, że bociany przynoszą szczęście, zachęcali więc ptaki do gniazdowania na domach. Polacy, Litwini i Ukraińcy wierzą, że bociany przynoszą harmonię w rodzinie. Bocian jest symbolem oraz ptakiem narodowym Litwy, a także symbolem Białorusi.

Ryc.1. Bociany białe w gnieździe, Białowieża 2007. Foto: Maria Walkowiak

Dokarmiaj ptaki. Nie niszczy gniazd!